

Cyclus: Buiten de vesting Zomertijd 2025, 10 aug-21 sept

Elise Woertman

Kees van der Zwaard

De Bijbel als verzameling boeken is niet in een keer ontstaan. In de vroege kerk ontstond door de tijd heen een 'canon'. Er werd gekeken welke boeken gingen behoren bij de verzameling als het woord van de Ene, die we nu kennen als de Bijbel. Dat betekent ook dat er allerlei geschriften zijn die niet in de Bijbel terecht zijn gekomen. Denk bijvoorbeeld aan het Evangelie van Maria Magdalena of het Thomasevangelie. Daarnaast verschilt het per christelijke traditie welke boeken er al dan niet als bijbels gezien worden. Veel later hebben de katholieke kerk, de oosters-orthodoxe kerk en de oriëntaals-orthodoxe kerk een aantal andere boeken ook als bijbelse geschriften herkend. De zogenoemde deuterocanonieke boeken, bijvoorbeeld Judith en Tobit. Tot slot kennen verschillende oosters-orthodoxe kerken een bredere canon, met bijvoorbeeld een psalm 151.

In deze cyclus 'buiten de vesting' (naar de vertaling van al deze geschriften door Pieter Oussoren) lezen we steeds delen uit deze geschriften om te kijken welke stem daarin doorklinkt. Het zijn stemmen vanuit de marge, die het niet (volledig) gehaald hebben in de gevestigde orde van de bijbel.

Bij elk boek stellen we ons daarom de volgende vragen:

- 1) Welke stem komt er in deze tekst tot spreken?
- 2) Waar raakt deze tekst onszelf?
- 3) Welk nieuw of ander licht van buiten de gevestigde orde schijnt er in door?
- 4) Welke wijsheid ligt er in verscholen?

Hieronder vind je het overzicht van welke tekst hoort bij welke zondag. De richtvragen zijn dus elke keer dezelfde.

De meeste teksten zijn te vinden in een bijbel met deuterocanonieke boeken en/of op internet. Via Elise kun je de tekst uit het boek 'Buiten de vesting' van Pieter Oussoren krijgen/lenen. Daarin staat ook kort de achtergrond beschreven van elk boek.

10 augustus

Voorganger: Seintje Bos

Thema: Psalm 151

Lezing: Psalm 151 in zijn geheel

17 augustus

Voorganger: Jorn den Hertog

Thema: 4 Ezra

Lezing: 4 Ezra 2,14-24

24 augustus

Voorganger: Johanneke Bosman

Thema: Judith

Lezing: Judith 16

31 augustus

Voorganger: Trees van Montfoort

Thema: Wijsheid van Salomo

Lezing: Wijsheid 7,17-30

7 september

Voorganger: Elise Woertman

Thema: Evangelie van Judas

Lezing: Evangelie van Judas 2,8-11

14 september

Voorganger: Wilma Blaak

Thema: Het Evangelie van Thomas

Lezing: Evangelie van Thomas 15

21 september mmv Janskoor

Voorganger: Marian Geurtsen

Thema: Evangelie van Maria Magdalena

Lezing: Evangelie van Maria Magdalena hoofdstuk 10

Literatuur:

Bij verschillende teksten is er aanvullende literatuur te vinden.

Bij deze een (ongelijksoortige) selectie.

Voor alle teksten:

- Pieter Oussouren, Buiten de vesting (Skandalon, 2008)

Psalm 151

Wellicht is er (ook) inspiratie te vinden in andere alternatieve psalmen, soms zelfs met dezelfde titel, zoals Psalm 151 door Ron Elshout in

- Nieuwe Psalmen, *Parmentier*, jaargang 6, nr. 4; p. 88)

Een andere zoeklijn is te vinden in het verhaal van David en Goliath. In Philippe Lechermeier/ Rebecca Dautremer, *Een Bijbel* (Fontaine, Leuven 2014) staat een prachtige tekening (p.152).

4 Ezra

- Gerhard von Rad, *Weisheit in Israel*, Neukirchen 1985.

Judith

In Philippe Lechermeier / Rebecca Dautremer, *Een Bijbel* (Leuven 2014) staat een prachtige bewerking van Judith (p. 204-213). Vooral de tekeningen zijn fenomenaal.

Wijsheid van Salomo

- Gerhard von Rad, *Weisheit in Israel*, Neukirchen 1985.
- Ben Witherington III, *Jesus the Sage*, Edinburgh 1994

Evangelie van Judas

- Elaine Pagels & Karen L. King, *Reading Judas*, 2007 (Ned. vertaling: *Judas lezen*)

Evangelie van Thomas

- Jean-Yves Leloup, *The gospel of Thomas*, Rochester 2005
- Riemer Roukema, *Het evangelie van Thomas*, Zoetermeer 2005

Evangelie van Maria Magdalena

- Cynthia Bourgeault, *The meaning of Mary Magdalene*, Boulder 2010.
- Maria de Groot, *Het evangelie naar Maria*, Kampen 1996.
- Karen L. King, *The gospel of Mary of Magdalene*, Santa Rosa 2003
- Jean-Yves Leloup, *The gospel of Mary Magdalene*, Rochester 2002